

Radi toalete.

Spisal Pavel Dolence.

I.

onj kamelij je plaval po mračni sobi. Težke gardine so zastirale visoka okna, da se ni mogla razliti jasna solnčna svitloba po ljubkem budoaru mlade gospe Strossove. Skozi čipke in križajoče se rese zaves so žareli le posamezni traki mladega pomladnega solnca. Kakor radovedna solnčna očesca so poskakovali žarki skozi ta gardinska okenca in trepetali kakor okrogli zajčki na posameznih delih nikakor razkošno bogate, ali vendar dragocene oprave. Dva žarka sta objela veliko japonsko vazo stoječo na stebriču od mahagonijevega lesa, ki je bil složen z bisernico in zlatimi žilicami. Šopek žarkov se je razlil na cvetlično mizico, krog katere so zeleneli in blesteli široki, pahljačasti palmovi listi; dehteče kamelije so vsrkavale v popje in cvetje zlate žarke, po katerih so tako hrepenele in katerih so se pred kratkim v cvetličnjaku napivale vsak dan, kolikor jim je bilo drago, da so na večer kot omočene same širile omotno vonjavo krog sebe. Na mizici so nosile tri bronaste najade stekleno poloblo, v kateri so plavale zlate ribice v kristalni vodi; in kadar je katera preplula in švignila skozi solnčni žarek, ki je prodiral kristalno posodo, so se ji zablinkale luske, kakor bi kdo vsul bisere po vodi.

Tiho, mehko, nekako skrivnostno je bilo v tej dražestni samoti.

Papir zašumi in zapoklja, kakor zašumi pola časnika, če ga obrneš. Pri oknu, blizu cvetja, se zgane zavesa, in kar cela množica solnčne luči prodre v sobo, kakor bi se svitloba kosala, kateri žarek prvi zatrepeta na beli roki mlade gospe, kateri ji prvi pogleda skozi goste vejice v lepo oko in kateri se prvi zavije in skrije v bujne črne lase. — —

Mlada je bila gospa Strossova in krasna. Njena glavica — ni bila kakor skromna vijolica, ki mika in se nam mili pod grmom sredi prvih bodic mlade trave; tudi ni bila ta glava kakor cvet ponosne vrtnice, ki kraljuje sredi vrta in cvete samozavestno, kakor bi vedela, da je kraljica cvetja. In zopet ni bila ona kakor nagel, tisti rdeči nagel, odsvit življenja, znak kipeče krvi, tisti planinski nagel, ki je čvrst in krepak, kakor rdečelično planinsko dekle, ki ga goji in si ga zatika v nedra, ne — gospa Strossova je bila med kamelijami — sama najlepša kamelija. Njeno lice je bilo mehko tako, da se je v solncu videlo, kakor bi bila pod prozornim licem razlita rahla

večerna zarja. In na tem licu ni bilo sledu strasti, ni bilo krog ust ni najmanjše gubice, ki bi izdajala le košček drznosti. Oko ji je sijalo mirno in jasno; otročje oko — a bilo ni skaljeno, bilo je pošteno. Samo čelo, na katero so padali črni lasje, le to čelo ni bilo danes jasno. Majhne brazdice so bile potegnjene preko čela, da so se ti zdele kakor oblaki na jasnem nebu.

Gospa Kamila Strossova je sedela v nizkem naslonjaču pri majhni mizici. Roke je držala v naročju, brez moči, ohlapno, nemarno. Na mizici je bilo nekaj knjig, vrhu njih nerodno zganjen velik modni časnik.

Kamila je vpirala oko na mizico; ali to oko gotovo ni nič videlo, ni ničesar občudovalo — ampak zrlo kakor v meglo in videlo samo slike svoje domišljije. Tedaj bi bila ona najlepši model, da bi umetnik vpodobil tiho resignacijo. Hrepenela je po nečem, želela iskreno nekaj, a na vsako željo, na vsak ukrep in na vsako misel ji je monotonno odgovarjalo spoznanje in prepričanje: Ne moreš! In ob tem, ne moreš ji je opešala moč, zaustavilo se kolesje bujne domišljije, naredil se je v vsem mišljenju nekak voz — toda Kamila ni zbesnela, ni se ugriznila v ustnico, in udarila z ного ob tla — ni jokala, ni tožila —, ni je zbolela glava, ni klela usode — Kamila se je udala — — — in tiho trpela.

V prednji sobi so zašumela krila, in stopinja prav malce cvrkajočega čevlččka se je oglasila na parketu; Kamila se ni ozrla, ker ni slišala nič. Na priprta vrata budoarja potrka zamolklo sklepek nežne roke, ki je bila stisnjena v mehke rokavice. Kamila še ne sliši nič. Skozi vrata stopi elegantna dama v izborni toaleti in trenotek obstoji za vrati. Oko, katero je upravar gledalo polno solnčno luč, se ni moglo hitro zavedati v tem skrivnostnem polumraku. Kmalu je pa razrlo Kamilo na stolcu, kjer jo je že tolikrat dobila prijateljica — gospa Maerik-ova. Po prstih gre k njej, ter ji rahlo ponagaja z mehko pahljačo po belem tilniku.

Kamila se tsresne in skoro bi bila vskliknila presenečenja, da se ji ni gospa Maerik-ova tako glasno in prostodušno nasmejala, kakor najivno dekletce, ki pošegeta součenko po zafrknem nosku, ter jo vzbudi iz drémalice.

«Kamila, ali spiš z odprtimi očmi?»

«Čakaj, kakor duh si se priplazila k meni! Zganila sem se, tako sem se prestrašila!»

Obiskovalka je takoj odložila pahljačo, solnčnik in klobuk, ne da bi čakala, povabila Kamile. Jasno je bilo, da je to njena dobra prijateljica, ki je pri gospej Strossovi kakor doma. Primaknila si je

drugi foteljček in se koketno zazibala vanj, da je pokazala izpod krila najmoderneje čevljičke.

«Kamila, kaj si vendar tuhtala, da si bila tako uglobljena? Tebe bi pri belem dnevu lahko kdo ukradel, ker čuječa sanjaš — ah, Bog ve kake sanje! Au nom du Ciel! to so bile krasne sanje, da si kar s sveta izginila, je-li — Kamila — Srečen tisti junak, o katerem sanja taka Junonica!» —

«Beži, beži! — Junak! Kdo je dandanes junak?! O junakih bremo v starih klasikih in v predstoletnih romantikih. Dandanes — in junaki! Fraze! pustiva to!»

Tedaj si pa sanjala o sebi! — junakinji, o sebi kameliji — pri cvetličnem korsu».

«Tako je! Junakinja bom, če hočeš mučenica; pa ne zaradi korsa, ampak zato, ker bom brez njega — doma».

«Kamila!! Ali se ti blede!»

«Nič so mi ne blede. Zato ni treba filozofije, kí bi mi zbegala glavo. Zato zadoščuje abecednik: Toaleta bi me stala toliko, da je ne zmorem — torej moram — moram — drugi moram je izgovorila počasi. — «Kamila, pomisli, da bi bilo to naravnost žaljenje — žaljenje nas vseh — to bi bil škandal. Vse te hočemo imeti v svoji sredi, vse: gospe Pinkeles, Rosenberg, Sufelblut, — ah no vse, veš vse prve dame. To si izbij iz glave, to je bila banalna iluzija.»

«Nanà, s temi se jaz ne morem meriti. One so bogatašice — njih moške skoro milijonarji — a jaz — kaj imam jaz?»

«Moža imaš, moža uradnika, kateri mora skrbeti zate; tvoja čast, njegova čast, tvoja krasota, njegova krasota. Zakaj te je vzel, če ti ne more izpolniti vseke želje?» —

«Izpolni vse, kar more. Česar ne zmore — ne zmore».

Kamila je obmolknila in se ozrla skozi okno, kjer je videla na cesti bogato kočijo, katero je peljala četvorica snežnobelih kónj v zlati opremi. Obrnila se je hitro zopet od okna, kakor bi se je polastila zavist in ni hotela gledati ohole sreče bogataševe.

«Kamila, tolikokrat sem rekla, zaklepaš se, samevaš in cveteš tako dober kup svojemu možu, v tem ko bi milijonarji trosili stotake in bisere za en tvoj pogled, za en dih tvojih ust, za en poljub na tvojo roko — ah — v biserih bi se žarila — in ti nočeš.

«Nanà, jaz sem ga vzela iz ljubezni in on mene takisto. Vse imam od njega — od sebe nič. Ne bom ga varala!»

Kamila, če ti ne more on streči dostojno kakor zaslužiš, kakor pristuje tvoji krasoti; tedaj pač ni nikako varanje, ako lepota skrbi sama za-se in sama sebi služi in se da uživati tudi drugim, da more

sama potem uživati, po čemur hrepeni. Ne bodi vendar taka izjema — bodi človek, kakor so tvoje družice. Ali ti jih naštejemo po vrsti — gospa A, gospa — B — gospa — — — — — In možje? Tiho so, in še kako tiho, — ker vedo, da sami niso zmožni, da bi dali v polni meri to, česar je treba mladi in lepi ženi».

«Jaz jih obsojam».

«Ti, drugi pa ne, celo lastni soprogi ne. Poznam tudi tvojega; vem, da te ljubi, in ker te ljubi, zato bi te gotovo ne obsojal, če bi tudi vedel».

«Ne, ne, pusti me! Ti me razburjaš! Jaz se izgovorim, da me muči migrena — in ne pojdem».

«Kamila, katera je med nami tako kratkovidna, da bi ti verjela? Migrena! Tako vtelešeno zdravje, kakor si ti — in migrena, o kateri doslej še nisi nikoli tožila! — Ne bodi poleg tega še smešna! Vse zastonj — ti pojdeš — ti moraš. Ti boš naše skupine kraljica, to je dognano. — — — — —

Ko je odšla gospa Maerik-ova, je odnesla v kuverti posetnico Kamilino; na zavitku je bil napisan naslov — psevdonom — na Kamilo, z natančnim opisom nadstropja in vrat.

Nana je odšla po stopnicah prožno in vzneseo. Lice je nabrala v najpoštenjši izraz zakonske žene — v grešnem srcu jo je pa šegetala neizmerno sladka misel, da bo na svetu jedna izdajalka več.

Kamila se je vrnila v stanovanje, omahnila na kanape, zakrila obraz in bolestno vzdihnila — «Madonna!»

II.

«Hôtel Paris» je slôvel napis nad mramornatim balkonom in se bliskal v velikanskih črkah, ki so bile razsežne skoro čez vse pročelje najelegantnejega velikomestnega hotela. Skozi nekaj 'peristil' so drdrali neprenehoma vozovi, omnibusi, landaverji — in mogočni zvonec je naznanjal dohod in odhod hotelskih gostov.

Za krasno se razcvelim oleandrom, katerih je stala dolga vrsta — kakor drevored — pri vhodu, je stal livriran vratar. Brillant mu je žarel na roki, ko je zalepljal zmotano cigareto iz najfinejšega sultanflora, in ko je vzel vžigalico iz žepa, zablestela mu je na telovniku dragocena zlata veržica. Prižgal si je cigareto s toliko elegantnostjo in grandeco, kakor bi ne bil sluga ampak plemič najboljše vrste.

Dvakrat je globoko potegnil ob cigareti, pogledal zapovedovalno po drugih slugah, ki so švigali mimo njega, ko prišeta mimo hotela mogočna dama, vodeča za roko ljubeznivo dekletce, kateremu

so se vsipali zlati lasje izpod širokega slamnika po hrbtu in ramah. Z desnico se je držala mame, z levico je pa ujčkala Maerikova. Zalica v pisani mreži zavito žogico. Ko je vratar zagledal damo, stopil je kakor bi zmrznil, naredil poklon globok, spoštljiv, kakor bi se klanjal kneginji. Dama mu je odzdravila komaj z očmi in šla preširno po gladkem asfaltu mimo krasno cvetečega oleandra.

Sokolje oko bi ne bilo ničesar opazilo — ali vsaj tega ne, kar je opazilo rafinirano vratarjevo oko. Pozdravljal je gospo še za hrbtom, potem stopil še bližje oleandra, prižgal še enkrat cigareto in bil nalašč toliko neokreten, da mu je zdrsnila majhna škatljica za užigalice med zelenje, ki je rastlo ob debelu oleandra. Ko je škatlico pobral, vtaknil je žnjo vred v žep majhen bel listek. Dopusil je cigareto in šel ponosno v stanovanje. — — —

V prvem nadstropju hotela se je prebudil na otomanu mlad mož, v najlepši dobi — kakih tridesetih let. Pripeljal se je opoludne v mesto in po kosilu je dolgo počival od utrudljive vožnje.

Pri vratarju se je bralo njegovo ime na zglasnici: Baron Jaroš Mihajlovič, zasebnik. Ali to ni bila istina. Po Jaroševih žilah ni tekla baronska kri. To plemstvo si je pridela zato, ker se je hotel v velikem mestu bolj odlikovati. Jaroš Mihajlovič je bil lastnik veleposestva, lepe grajščine in še lepše glavnice v gotovini, katero je jedinec podedoval po stariših. Dovršil je zrelostni izpit potem pa vrgel knjige iz rok in vkljub volji starišev ostal doma in rekel, da hoče biti — kmet. In ni se zmotil v tem poklicu. Živel je presrečno doma, daleč od hrupa in strupa velikih mest — in prav zato je tudi ohranil mladeniško svežost in veselost, ker ni užival z veliko slastjo vsega razkošja velikih mest, katero izmozga često mlado življenje, da srečuješ presenečen po ulicah tridesetletne — starce. Dasi je mnogo bral, vendar je ostal skozi in skozi idealist. V korupciji in kalužah moderne dobe je čul in čital — a vsega ni verjel, ni mogel in ni hotel. In sedaj, ko je bil v tridesetem letu, ga je zvalila radovednost v svet. Sklenil je pogledati naravnost v gnilobo sveta, sklenil si je nabrati izkušenj, prepotovati nekaj večjih mest — predno se oženi. — —

Pet je bila ura, ko se je torej prebudil ta psevdobaron Mihajlovič na otomanu. Stegnil je krepko ude, z rokami segel v goste lase, potem pa potegnil iz odpetega telovnika uro in pogledal nanjo. Začudil se je. Hitro je vstal, odgrnil zaveso in se pričel oblačiti in urejati obleko. Pozvoni slugi. Čevlji so bili polikani, vsa obleka okrtačena — vse v redu. Pozvoni vratarju.

Drobnih korakov je prišel vratar po debeli hodnikovi preprogi, potrkal na lahko in vstopil globoko se klanjajoč: »Gospod baron, velevate!»

«Bo-li kaj zabave danes?»

«Gospod baron» — vratar je mežiknil lokavo z očmi, iz katerih je gledalo vse, samo nobena krepost ne, — gospod baron, zabava vas čaka izborna, fina, sveža. — Potrudil sem se za vas — ah — čestitam — prosim, gospod baron!» —

In Jaroš je prejel od vratarja drobno pisemce z natančnim naslovom nadstropja in vrat. Jaroš je bolj slutil nego vedel, kaj je. Bil je toliko oprezen, da se ni dal oholemu vratarju v zobe, češ, da je še daleč za vele mestnimi navadami. Baronska napitnina je izginila v globokem vratarjevem žepu — in odšel je s taistim lizunskim nasmehom in dvorljivim poklonom s kakoršnim je prišel.

Mihajlovič je šel k oknu in ogledaval fine poteze ženske pisave na zavitku. Odprl je kuvert in tam bral ime — gospe Kamile Strossove.

Tam bo zabava — sveža zabava — za-me, tujca. — Jaroš je hodil gor in dol in držal vizitko v roki, pogledal je včasih, — postal, zmajal z glavo in zopet hodil.

Bil je boj — hud boj. — Izdajalec naj bom — rušitelj zakonske prisege — pomagač vražje hotnice — in mož — kaj pa ta? varan je, da bi ga jaz — o prokleta kaluža, v katero me peha slučaj prvi dan! Torej res sam babilon — zakaj — zakaj?

In bil je hud boj — in zvenelo mu je na uho zakaj — zakaj — zakaj? Radovednost ga je gnala: Pojdi, išči uzroka propasti, ne boj se! Mož si, idealist, gabi se ti tako verolomstvo, gabi se ti že kot možu — človeku, naj bi tudi ne bilo Boga — ne pravice — ne svetih zakonov — ne, ti bi tudi brez Boga to storil.

In bil je boj. Vroč je bil — zmagal je «zakaj?» — ta radovedni «zakaj» — in Jaroš je sklenil, da pojde. — — —

III.

Velike obločnice po glavnih trgih in cestah so lile jasno luč na vrvečo množico večernih šetalcev. Včasih je zatrepetala luč v zvončasti obli, kakor bi za hip hotela zamižati, ker se ji je sami v kljub žaroviti svitlobi zblestelo ob pogledu sijajne gospode. Pod temi lučicami je šumelo morje svile, kresili se tisoči biserv in draguljev, gibalo se sto in sto prekrasno vspelih teles, pogledovalo nešteto milo-plavih in ogenj sipajočih črnih očij — vtripalo toliko src v strasti — in znad te množice — znad teh šetalcev je plaval po vzduhu najmilejši vonj, kakor plava v jutranjem solncu nad rosnim vrtom belih limbarjev. — Da bi bil ta vonj dih kreposti, kateri je simbol limbar! — — —

Pohajkujoči opazovalci, ki so slučajno zajekali zagledavši prvič božji dan pod zlatimi stropi, za kar sami niso imeli čisto nobenih zaslug, te moderne ponočne vešče, ki so imeli poštete na prste vse krasotice, ki vse popoldne — dopoldne so redno prespavali — niso imeli duhovitejih pogovorov, nego da so zbijali banalne in trivijalne šale ali se pa prepirali za natančno barvo las lepe ženske, katero so pretečeni večer prvič zalotili, nanosniki in monokli, vsi ti so pa nocoj pogrešali v vrsti krasnega sveta — Kamile. Vsak večer ob lepem vremenu se je sprehajala — z možem ali pa v družbi prijateljic. In vsak večer so se naslajali gizdalini, ko se je prikazala ona; ali ta slaj ni bil tak kakor ob drugih ženskih. Kamila je bila vsem zapечатena knjiga, bila je nekako svetišče, vzvišeno bitje, pred katerim so bolj trepetali, nego je želeli, o kateri niso vedeli družega, nego da je soproga, srečna soproga, o kateri niso izvohali ne prej ne slej nobenega škandalčka, nič interesantnega, nič pikatnega, dasi je bila Kamila sama interesantna in krasna dama. In čimbolj je bila nedostopna, tembolj jih je vlekla, tembolj zanimala.

In nje danes ni bilo v šumeči reki. — Nikdo ni vedel, zakaj. — Samo gospa Maerikova je potajno pogledala v njeno motno razsvetljeno okno in srce ji je poskočilo v satanski radosti, ker je bila prepričana, da iz čistega ozračja pade nocoj v blato najlepša zvezda. —

IV.

Skozi smaragdno steklo viseče svetilke je sevala zalenkasta luč po Kamilini spalnici. Vsa oprava je bila v najlepšem redu, vsa prtenina je blestela snežnobelo, da niti lahnozeleni svitloba ni mogla pobarvati bele tkanine. Bilo je v spalnici tako mehko, prijetno, nekam bajno in verbenov duh je prav na lahko zatapljal in povžival malce duška goreče svetilke.

Velika nihalka z okusno, v renesanskem slogu zrezljano omario je rahlo tiktakala, da bi ne dramila ni motila skrivnostne tihote. Bilo je mehko, prijetno v Kamilini spalnici — a nikakor razkošno, marveč nekam resno, skrivnostno, kakor kako tajno svetišče.

Na kanapeju je slonela Kamila. Oblečena je bila v lahko belo domačo obleko. Dolga, močna kita z na koncu razpletenimi lasmi ji je visela po prsih, glava je bila nagnjena nazaj, oči je imela zaprte, skozi majhno odprte ustnice se je videla samo črta belih zob. V njenem naročju je počivala angeljska glavica dveletne Verice. — Zdaj pa zdaj je Kamila dvignila nekoliko glavo, odprla oči in prisluškovala. Ob vsakem ropotu, ob vsakem koraku v veži ali na stopnicah se je stresla in srce ji je nemirno utripalo, da ga je čula bolj

nego nihanje ure. Kamila je nekoga pričakovala, in sicer pričakovala v tisti grozni negotovosti, ki tvori iz minut ure, iz ur večnost, ki razburja vsaki živec, da se trese kakor struna pod lokom.

Koga je čakala nemirna pospa Strossova?

Soproga? — Ne. On se je imel vrniti šele čez tri dni. Torej nekoga drugega — tistega nepoznanca, kateremu bi žrtvovala zvestobo, čast, poštenje in mir srca — žrtvovala vse — vse — zaradi toalete. — Ne, nikdar ne! Ni ga čakala Kamila. —

Ko je odšla frivolno zapeljiva prijateljica od nje, tedaj je Kamila vzdihovala in kakor uničena omahnila na divan.

Zdelo se ji je, kakor bi bilo s šumom Macrikinih kril zaprhutalo po sobi sto demonov, sto besov, ki so se ji režali, laskali in smejali, da se ji je zdelu doslej tako mirni in srečni budoarček živ pekel. Ne moreš pomagati! druge so prav take, osoda zahteva, saj enkrat je nobenkrat — — — taki izgovori so ji šumeli po ušesih, da je vstala in hitela iz sobe v sobo, od omare do omare, prekladala obleko, odpirala predalnik, pregledovala lišp, listala po knjigah — vse zastonj: dveh vrstic ni mogla prebrati, in če jih je prebrala, ni jih umela. Bilo ji je tako mučno, tako grozno, da je hotela zbežati ven, odhiteti na kolodvor in se peljati kamorkoli, samo da ne bi bila doma, v tej sobi, po kateri plavajo in šume pošasti, ki se ji vkljub vsej vablјivosti zde ostudne in grde.

Minolo je popoldne, mrak se je pretopil v noč — in Kamila je trpela — neznosno trpela.

Služabnica ji prižge svetilko. Drobna Verica priteče za njo v sobo in kot grlica se oklene materinih kolen ter jo prosi, naj jo vzame v naročje.

Kamila je gledala angeljske oči svojega otroka, poljubila je ljubko glavico in jo stisnila na prsi. Ali ta poljub, ki je bil sicer sladek, jo je danes zapekel, da jo je prešinilo po vseh udih. Saj je bila ta glavica, oči in nosek, živ snimek tistega, kateremu je obljubila večno zvestobo. In morala je obrniti oči proč — zagledala se je v steno, kjer je visela v bogatem okviru mojsterska slika Correggiova: Madonna della Scala.

Kakor Kamile Veriea, tako se oklepa božje detece prečiste matere. In Marija je gleda z vso srečo in veseljem, vso dušo in vso ljubezen izliva v pogled na svojega sinčka — in njeno obličje žari neizmerne sreče. In sinek? Kako se je oklepa krog vratu — — toda zakaj ne vrača materi pogleda — zakaj s ozira od njenih oči proč — zakaj — in gleda — kam?

Kamilo strese mraz; tega prosečega in očitajočega pogleda ni prenesla — — —

»Nikdar!« je vskliknila, vstala in napisala listek gospe Maerikovi, da zahteva posetnico nazaj — da je vse v redu. In dekla je morala h gospej — morala jo je iskati doma — na sprehodih — povsod — dobiti jo mora.

Devet je odbilo in dekle še ni bilo s tistim pisemcem, ki je Kamili kljuvalo srce kakor kragulj, ki jo je peklo kakor žareče oglje v dno duše, katero je proklela v trenutku, ko je zmagala silo besov — Madonna z detetom.

V.

Električni zvonček je zacingljal na hodniku. — Obisk — dekla ne bi zvonila. Kamila je zdrhtela, kakor bi električni tok šinil od zvonca skozi njo, mravlje so ji zagomazele po vsem životu, srce je bilo kot kladivo, hitro, vznemirjeno. Dvignila se je na pol s kanapeja in krčevito stisnila k sebi spečo Verico, kakor bi jo prosila: Pomagaj, varuj me, tvoja mama bo izgubljena. Hišna vstopi in javi obisk tujega — barona. Kamila je spoznala, da je prepozno poslala po pismo, da je izdana in prodana, da bo morala pasti v kloako, po kateri brede že marsikatera njena vrstnica. In zopet so prhutali krog nje vsi besir zopet se ji režali, vabili jo in bežali — a vmes je donelo nepretrgoma v njeno srce: Madonna! Madonna!

Mlada dama se ni mogla zbrati, da bi naročila hišni, naj obiskovalca odslovi, da je bolna, da je ni doma. Mehanično je vstala, dvignila Verico v naročje, katera je skrila zaspano glavico na njene razburjene prsi in šla sama — baronu nasproti. — — —

Dasi Jaroš ni bil bogve kak poznavatelj ljudij, imel je vendar dosti razsodnosti, da je bral s Kamilinega obraza, da ga to oko, to plemenito čelo ne vabi v greh; besedi mu je nedostajalo in najraje bi bil takoj rekel, da gre, da se je zmotil. Domišljjal si je prej, kako ga vsprejme razkošna dama, moderna Venera, kako ga bo obsipala z ljubeznjivostjo, kako se mu laskala predrzno — in kako bo on počasi zvedel odgovor na tisti — »zakaj«! — In ko vsega tega ni bilo, tedaj je bil še bolj presenečen, še bolj mu je šumelo po glavi, zakaj!

Ko je dal roko Kamili, ni je ona drzno stisnila; njena roka se je tresla in hitro izmuznila iz njegove, kakor bi prijela za razbehljeno železo.

Verica se je prebudila, pogledala prišleca, in blebetala, papa, papa — a kmalu je izbulila velike oči, namrdila obrazek, hudo pre-

gledala Jaroša in se spet zatopila v bele čipke na materinih prsih. Jaroša je to zbolelo, da ni prenesel njenega pogleda in za trenotek povsili oči, kakor bi se zbal angeljčka, ki ogrinja s perotjo mlado mamico.

Takisto se je godilo Kamili. Tudi ona je mislila, da bo tujec pretisnjen, parfumiran pustolov, kateremu gleda pohotnost iz kalnih očij. Zato je strmela v krepko rast, v jasno, odkritosrčno oko mladega moža in ni se ga bala, marveč v hipu ga spoštovala in sklenila, da mu vse pove, vse zaupa in vse potoži.

— — — — —

Jaroš je odšel. V budoaru na mizici je ležal petdesetak, pred Correggiov Madonno je pa klečala Kamila, sama krasna in lepa, da bi jo poželel Rafael, da bi pričaral njeno lice na platno ter ovekovečil zmagoslavje kreposti. Gospa Strossova ni moleč besedovala — ni dobila izraza za to, kar je čutila njena duša, katera je rajala in pevala, in pila najslajšo kupo, katere ne natoči užitek trenutne slasti — katero pijo samo oni, ki zmagajo sebe, vzljubijo krepost, podlost pa poteptajo in stro. Krog Kamile niso več besneli demoni, rajski mir je vladal in zazibaval neomadeževano srce s harpo nebeških krilatcev v najmilejše sanje, v katerih ji je zvenela na uho večna pesem: »Blagor mu, kdor more prestopiti in ne prestopi, vršiti zlo in ga ne vrši — — —«

— — — — —

V hotelu Paris se je preobračal v postelji Jaroš Mihajlovič; v svesti si je bil, da je storil dobro delo. A dasi mu je ta zavest rahljala posteljo, bil je razburjen, nemiren. Današnje popoldne je buknilo kakor orkan v vrt njegovih vzorov. »Torej to je velikomestna čast — govoril je polglasno — to je čast — toalete, krepost — nezvestoba, poštenje — vonj parfumov.«

In zahrepenel je nazaj domov, kjer se ne prodaja poštenje, ne rušijo zakoni — radi toalete.

